

Received: Jan. 04, 2024 • Revised: Feb. 08, 2024 • Accepted: Feb.10, 2024

การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ Development of the Potential of the Elderly to New Entrepreneurs

ณัฐพศุตม์ ภัทธีราสินศิริ (Natphasuth Patthirasinsiri)^{1*}

กนกพร เขมเตชชีษฐ์ (Kanokporn Khemataechit)²

บุศรา นียมเวช (Busara Niyomves)³

รุ่งโรจน์ สงสระบุญ (Rungroje Songsraboon)⁴

จิตรระวี ทองเถา (Jitravee Thongtao)⁵

กมลมาศ ศิริสงค์ (Kamonmas Sirisong)⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิทยาแบบการสร้างทฤษฎีฐานรากซึ่งเป็นวิธีวิทยาหนึ่งของกระบวนการค้นพบแบบกึ่งโครงสร้าง และวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเนื้อหาจากความคิดเห็นของ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ประกอบการผู้สูงอายุ 2) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงในสถานประกอบการ และ 3) กลุ่มผู้บริหารระดับกลางในสถานประกอบการ รวม 21 คน โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ จำนวน 5 ด้าน และ 2) ด้านทักษะ จำนวน 12 ด้าน

คำสำคัญ: ศักยภาพ, ผู้สูงอายุ, การเป็นผู้ประกอบการใหม่

¹ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
KMITL Business School, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

² บริษัท พรินเซส เวลเนส เซ็นเตอร์ จำกัด
Princess Wellness Center Co., Ltd.

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

⁴ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
Master of Business Administration, Graduate School, Siam University

⁵ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
Faculty of Business Administration, Southeast Asia University

⁶ บัณฑิตวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสยาม
Graduate School of Information Technology, Siam University

* Corresponding author, e-mail: natphasuth.pa@kmitl.ac.th

Abstract

The research aimed 1) to study the potential of the elderly to become new entrepreneurs. This research was a qualitative research and establishing the grounded theory methodology. This methodology was a part of alternative paradigm. Data were collected by in-depth interviews with semi structured questions in interview and non-participant observation. There were 3 key informants: 1) The Elderly entrepreneurs, 2) High-level executives in the company, and 3) Middle-level executives in the company with totaling 21 key informants. The research result was found that to Development of the potential of the elderly to new entrepreneurs consists of 1) knowledge in 5 factors and 2) skills in 12 factors.

Keywords: *potential, elderly, new entrepreneurship*

บทนำ

การเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เนื่องจากอัตราการเพิ่มของประชากรไทยลดลง แต่ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นด้วยอัตราสูงขึ้น ในปีพ.ศ. 2503 มีประชากรสูงอายุคิดเป็นร้อยละ 4 ของประชากรทั้งหมด ส่วนในปีพ.ศ. 2548 คิดเป็นร้อยละ 10 และในปีพ.ศ. 2565 คิดเป็นร้อยละ 16.7 ทั้งนี้อัตราส่วนของจำนวนประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ต่อประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 5 ปี) 100 คน เพิ่มจากร้อยละ 22.6 ในปีพ.ศ. 2537 เป็นร้อยละ 97.0 ในปี 2566 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าดัชนีการสูงอายุของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่อัตราการเกิดลดลง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) ส่งผลกระทบต่ออัตรากำลังแรงงานที่จำนวนแรงงานรุ่นใหม่ที่ลดลง จำนวนแรงงานการเกษียณอายุมีมากขึ้น ถึงแม้ว่าอัตราการจ้างงานในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556 โดยหดตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 0.04 ต่อปี โดยกลุ่มแรงงานที่ลดลงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยแรงงานซึ่งมีจำนวนประมาณ 30.7 ล้านคนและเป็นส่วนใหญ่ของจำนวนแรงงานทั้งหมด ทั้งนี้ ในอีก 10 ปีข้างหน้า วัยแรงงานดังกล่าวกลุ่มจะทยอยเปลี่ยนผ่านเป็นผู้สูงอายุอันเป็นสาเหตุให้สัดส่วนระหว่างจำนวนประชากรผู้พึ่งพิงต่อประชากร (Dependency ratio) ที่สามารถหารายได้ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นรัฐบาลจึงมีควรพยายามดำรงรักษาอัตราแรงงานไว้ด้วยการขยายอายุการจ้างงานแรงงานและจ้างงานแรงงานสูงอายุในสังคมไทย

จากปัญหาตัวเลขผู้สูงวัยดังกล่าวทำให้ในปัจจุบันจำนวนคนวัยทำงาน 4 คนจะต้องเลี้ยงดูผู้สูงอายุ 1 คน และในอนาคตสัดส่วนนี้จะมีค่าลดลงเรื่อยๆ อันเนื่องมาจากจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น แต่จำนวนคนวัยทำงานกลับลดลงเป็นอย่างมาก ตัวเลขนี้กำลังจะบอกว่า หากไม่มีการเตรียมการเกษียณอายุที่ดีมากพอ จะมีโอกาสประสบปัญหา “จนตอนแก่” อย่างแน่นอน เพราะไม่อาจคาดหวังให้ลูกหลานมาเลี้ยงดูได้เหมือนในอดีต (คนแต่งงานช้าลง และมีลูกน้อยลง) และสวัสดิการจากรัฐก็อาจจะไม่เพียงพออีกต่อไป (คน

สูงวัยมากขึ้น คนวัยทำงานน้อยลง รัฐจัดเก็บภาษีได้น้อยลง งบประมาณไม่พอ และดูแลไม่ไหว) จึงเป็นที่มาของปัญหาในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการให้ความรู้เพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีรายได้ต่อไปในช่วงหลังเกษียณแล้ว (สหประชาชาติ, 2566) จึงเป็นที่มาของปัญหาในการแก้ไขปัญหาด้วยการให้ความรู้เพื่อให้ผู้สูงวัยได้มีรายได้ต่อไปในช่วงหลังเกษียณแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะค้นหาปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ

Garba, Djafar & Mansor (2013) ได้กล่าวถึงการเป็นผู้ประกอบการใหม่ ที่มีแรงจูงใจจากการไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ และ Walter & Block (2023) พบว่า แรงจูงใจสำคัญที่เป็นปัจจัยหลักที่อยู่ในตัวบุคคล ในทุกบุคคลที่มีความต้องการอยากเป็นเจ้าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมถึงการเป็นเจ้าของกิจการหรือการเป็นผู้ประกอบการด้วย และ Maslow (1970) ที่ได้กล่าวถึงความต้องการ 5 ขั้นตอนที่ไว้ด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ

McClelland (1973) ค้นพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ ได้แก่ 1) มีความกล้าพอสมควร ในกรณีที่ต้องใช้ความสามารถไม่ใช่อาศัยโชค มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวมักไม่พอใจกระทำในสิ่งที่ยาก ๆ จะเลือกทำสิ่งที่ยากพอสมควร เพราะเชื่อในความสามารถของตนเอง 2) ชอบแข่งขัน และหรือกระทำการแปลกใหม่ จะพากเพียรทำก็ต่อเมื่อสิ่งที่กระทำนั้นมีความท้าทาย 3) มีความรับผิดชอบในตนเอง มักพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพอใจของตนเอง มิใช่หวังให้คนอื่นยกย่อง ชอบมีเสรีภาพพอสมควรในการที่จะทำหรือคิดอะไรเอง 4) ต้องการทราบให้แน่ชัดว่าการตัดสินใจของตนมีผลอย่างไร และพยายามทำให้ดีกว่าเดิมอีกเพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าการกระทำของตนบังเกิดผลประการใด 5) มีการคาดการณ์ล่วงหน้ามีแผนการระยะยาวเห็นการณ์ไกล 6) มีความสนใจในการจัดระบบงาน

Park (2017) ที่ได้กล่าวถึงการเลือกผู้ร่วมคิดแก้ไขปัญหา นั่น ผู้ที่มีความต้องการผลสัมฤทธิ์สูง มักจะเลือกผู้ที่มีความสามารถในการทำงานนั้นมากกว่าที่จะเลือกเพื่อนฝูง หรือผู้ที่มีคุณสมบัติอย่างอื่น

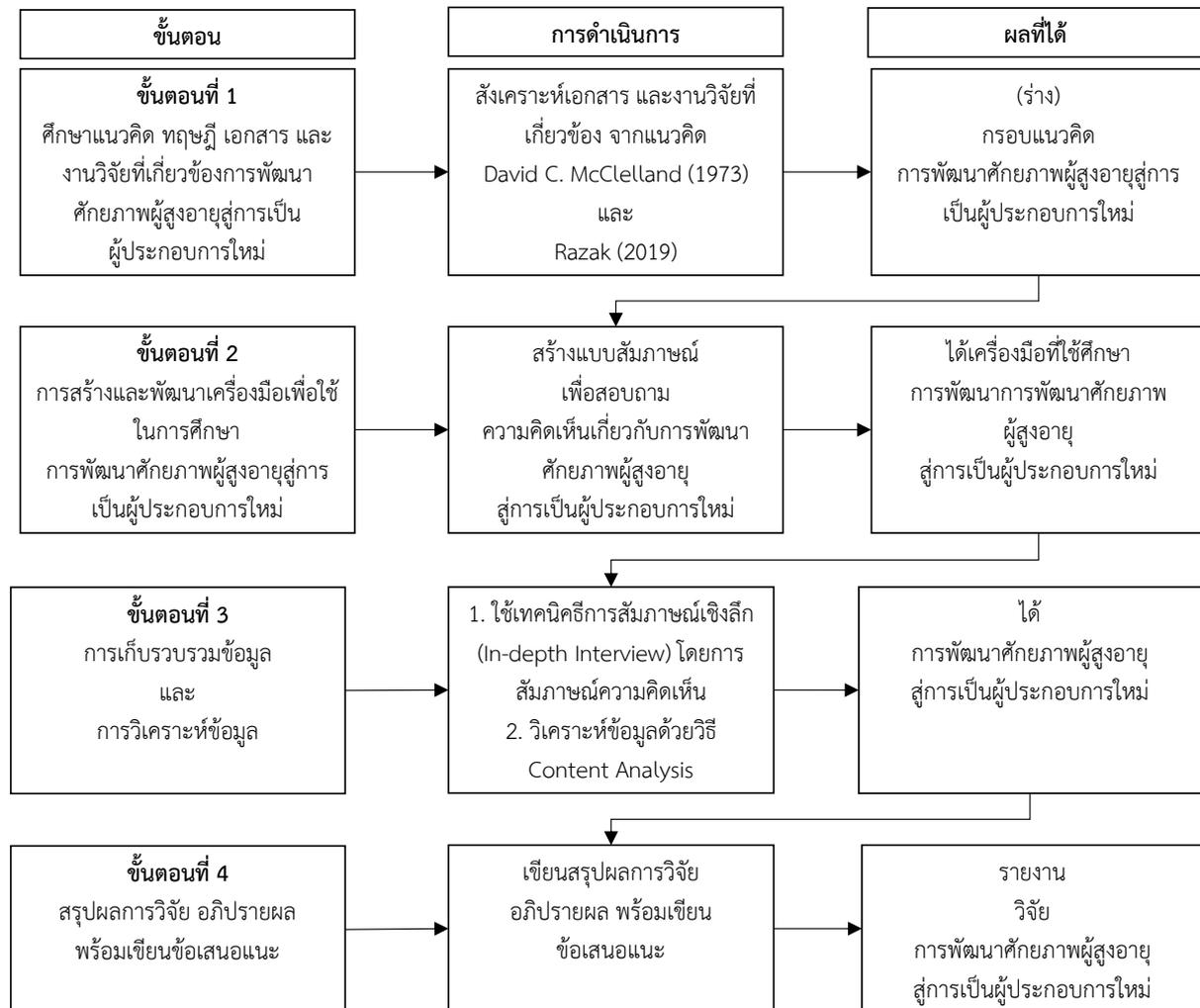
Postolov, Magdinceva Sopova, Pulevska Ivanovska, Angelkova, & Josimovski (2016) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการที่ดี ได้แก่ 1) ด้านความสามารถเข้าใจนวัตกรรมธุรกิจที่ตอบโจทย์ของ Pain Point และความต้องการของลูกค้าในยุคดิจิทัล 2) ด้านความสามารถเขียนแผนธุรกิจอย่างง่าย 3) ด้านความสามารถเข้าใจกลยุทธ์และเทคโนโลยีการเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

4) ด้านความสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม 5) ด้านความสามารถออกแบบและจัดทำการตลาดออนไลน์และสื่อทางสังคมได้ 6) ด้านความสามารถออกแบบและผลิตงานกราฟิก งานมัลติมีเดียพื้นฐานเพื่อการออกแบบเอกลักษณ์และตราผลิตภัณฑ์ และเพื่อการสื่อสารการตลาดได้ 7) ด้านความสามารถวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาได้ 8) ด้านความสามารถติดตามความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางวิชาการด้านผู้ประกอบการ 9) ด้านความสามารถเป็นผู้ประกอบการที่สามารถจะนำพาธุรกิจให้เติบโตได้ในระดับเวทีโลก และ 10) ด้านความสามารถปฏิบัติงานในบริษัทดิจิทัล (Digital) ชำนาญทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Razak, Zainol, Muhammad, Hussin, Ramdan, & Rohieszan (2019) ทำวิจัยเรื่อง The Effect of Religious Beliefs and Entrepreneurship Education on Entrepreneurial (SWDs) พบว่า 1) การตัดสินใจและแก้ปัญหาทางธุรกิจอย่างเป็นระบบสำหรับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจสตาร์ทอัพ 3) การสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก 4) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ และ 5) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่มีรายได้จริง เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่ยั่งยืน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

1. การออกแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีวิทยาแบบการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Methodology) ซึ่งเป็นวิธีวิทยารูปแบบหนึ่งของกระบวนทัศน์ทางเลือก (Alternative Paradigm) โดยมีจุดยืนทางปรัชญาที่มีลักษณะตามแนวคิดหลังปฏิฐานนิยม (Post positivist) (Vanitbuncha, 2017) เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญของการสร้างหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล

2. ขอบเขตการวิจัย

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ จากแนวคิดของ Razak et al. (2019) ได้แก่ 1) การตัดสินใจและแก้ปัญหาทางธุรกิจอย่างเป็นระบบสำหรับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจ

สตาร์อัฟ 3) การสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก 4) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่น่าเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ และ 5) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่มีรายได้จริง เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่ยั่งยืน

2.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เดือนกันยายน – ธันวาคม 2566

3. ผู้ให้ข้อมูลหลักการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เพื่อศึกษาการให้ความหมายและกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุ โดยได้เก็บข้อมูลจำนวน 21 คนจาก 3 กลุ่ม ในสัดส่วน 1:1:1 ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ประกอบการผู้สูงอายุ 2) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงในสถานประกอบการ ขนาดกลาง และ 3) กลุ่มผู้บริหารระดับกลางในสถานประกอบการ ขนาดกลาง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวผู้วิจัยที่ต้องมีความไวต่อทฤษฎี (Theoretical Sensitivity) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล และเตรียมแนวคำถามการวิจัยที่สร้างจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีโดยใช้คำถามปลายเปิด นอกจากนั้นผู้วิจัยได้เตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ Tablet และคอมพิวเตอร์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured) และใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) พร้อมการจดบันทึก (Field-Note) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลหลักให้บันทึกเสียงการสนทนา และให้ความสำคัญทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาตลอดการสัมภาษณ์ซึ่งจำเป็นต่อการสร้างแนวคิดและทฤษฎี

6. จริยธรรมในการวิจัย การวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยได้แจ้งผู้ให้ข้อมูลหลักทราบถึงวัตถุประสงค์การวิจัยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยบรรยากาศการสัมภาษณ์แบบผ่อนคลาย เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักสามารถให้ข้อมูลได้อย่างอิสระ อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้อาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจึงไม่เปิดเผยชื่อและชื่อสกุลของผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งนี้ผู้วิจัยยึดมั่นในหลักจริยธรรมการวิจัยและรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นสำคัญ

7. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัย ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อตรวจสอบและยืนยันว่าข้อมูลที่ได้มานั้น

ถูกต้องหรือไม่ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการจดบันทึก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบยืนยันกัน

8. ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการจากการศึกษาค้นคว้าทั้งภายในประเทศและเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ จากต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ในประเทศไทยโดยมีขั้นตอนดังนี้

8.1 การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and taxonomy) เป็นการนำข้อมูลโดยได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดหมู่ผู้ให้สัมภาษณ์

8.2 การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

8.3 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ (Constant comparison) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาไปเทียบเคียงหรือเปรียบเทียบกับเหตุการณ์อื่น เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างกันที่เกิดขึ้น และผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Componential analysis) (Gefen, Straub, & Boudreau, 2000) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หรือออกให้เห็นเป็นส่วน ๆ ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างยังมีคงทักษะทางด้านการทำงานทุกด้านในระดับมาก 2) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้ คือ 1) การตัดสินใจและแก้ปัญหาทางธุรกิจอย่างเป็นระบบสำหรับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจสตาร์ทอัพ 3) การสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก 4) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ และ 5) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่มีรายได้จริง เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่ยั่งยืน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากประเด็นหลัก จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด และนำประเด็นหลัก มาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย และหัวข้อย่อย ที่เป็นกระบวนการวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของแต่ละกระบวนการ ขั้นตอนของการวิเคราะห์ทำให้ความหมายและการตีความ ได้แก่ 1) อ่านทำความเข้าใจและจับประเด็นหลัก 2) ให้รหัสข้อมูล 3) แยกแยะและจัดกลุ่มข้อมูล 4) เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อหาแบบแผนและความหมาย และ 5) หาข้อสรุปที่เป็นสาระหลัก และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) (Gefen et al., 2000) ที่เป็นวิธีการสร้างข้อมูลสรุปจากข้อมูลที่ไม่ใช้สถิติในการวิเคราะห์ เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ ได้แก่ การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล การเปรียบเทียบเหตุการณ์ การวิเคราะห์ส่วนประกอบ และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

8.4 การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยถอดการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์จากคำสัมภาษณ์ให้ออกมาในรูปแบบของข้อความแบบคำต่อคำ (Verbatim) 2) รวบรวมข้อมูลควบคู่กับการวิเคราะห์

ข้อมูล 3) ใช้เทคนิคการกำหนดรหัสหลายแบบ (Open Coding) เพื่อจำแนกข้อมูล 4) เชื่อมโยงข้อมูลตามความสัมพันธ์ของรหัสเพื่อสร้างสมมติฐานชั่วคราว (Axial Coding) 5) ปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้องของสมมติฐานชั่วคราวพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสมมติฐานชั่วคราวนั้นถึงจุดอิ่มตัว (Theoretical Saturation) และ 6) นำเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎี

ผลการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

ผู้ให้ข้อมูลหลักให้สัมภาษณ์ไว้ว่าปัจจัยสำคัญของการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ที่วิเคราะห์โดยการทำ Content Analysis มีปัจจัยสำคัญ 2 ด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

| ปัจจัยหลัก | ปัจจัยย่อย | แนวทางการพัฒนา |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. ด้านความรู้ | 1. การตัดสินใจและแก้ปัญหาทางธุรกิจ อย่างเป็นระบบสำหรับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ | 1. เข้าใจสถานการณ์ของสิ่งที่ต้องตัดสินใจด้วย Situational Analysis 2. เข้าใจว่าอะไรคือเกณฑ์การตัดสินใจที่เหมาะสม 3. วิเคราะห์ทางเลือกในการตัดสินใจ 4. ตัดสินใจและดำเนินการตามแผน 5. ติดตามผลการตัดสินใจ |
| | 2. สามารถเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจสตาร์ทอัพ และระบบการขนส่งสินค้าได้ | ฝึกการเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจสตาร์ทอัพ และระบบการขนส่งสินค้า ที่ประกอบด้วย บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ประวัติโดยย่อของกิจการ การวิเคราะห์สถานการณ์วัตถุประสงค์และเป้าหมายทางธุรกิจ แผนการตลาด แผนการผลิต แผนการจัดการ แผนการเงิน แผนปฏิบัติการ แผนฉุกเฉิน ภาคผนวก |
| | 3. สามารถพัฒนาต่อยอดนำหลักเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และ | ศึกษา BCG Economy หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) คือ โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวคิดการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) ได้แก่ อุตสาหกรรม |

| ปัจจัยหลัก | ปัจจัยย่อย | แนวทางการพัฒนา |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มาสร้างธุรกิจแบบทำ น้อยแต่ได้มาก | เกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการ ท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็น ฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจน สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่มี มูลค่าเพิ่มสูงหรือนวัตกรรม |
| | 4. เป็นผู้ประกอบการ ใหม่ที่น่าเทคโนโลยี ดิจิทัล (Digital literacy) มาอำนวยความสะดวกในการทำ ธุรกิจ | ศึกษาการสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านชุด ความรู้ด้านทักษะการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของเด็ก และเยาวชนไทย ผ่านการทำงานร่วมกับเครือข่าย ต่างประเทศ เช่น Code.org และเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคการศึกษาในประเทศ |
| | 5. เป็นผู้ประกอบการ ใหม่ที่มีรายได้จริง เพื่อ การพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่ ยั่งยืน | 1) พัฒนาคนในชุมชน 2) เน้นการพัฒนาบนฐานชุมชน 3) การพัฒนาทักษะศาสตร์สมัยใหม่ 4) สรุบบทเรียน และ 5) สร้างภาคีเครือข่าย |
| 2. ด้านทักษะ (Skill) | 1. ทักษะการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาทาง ธุรกิจ | 1. สำรวจแนวความคิดเกี่ยวกับปัญหา Mindset ที่มีต่อ ปัญหา เมื่อปัญหาคือปัญหา : ผลกระทบของความคิดและกับดัก ความคิด 2. ค้นหากับดักความคิดเหตุผลที่เกิดความล้มเหลวในการ แก้ไขปัญหา 3. เข้าใจปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาด้วย TAPS Model 4. แบ่งประเภทของปัญหาในที่ทำงานที่เกิดขึ้น |
| | 2. ทักษะการวางแผน บริการจัดการอย่าง เป็นระบบ | คิดวางแผนหรือคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุถึง เป้าหมาย เช่น การจัดลำดับขั้นตอนความสำคัญ, การ ตัดสินใจที่ดี, การกำหนดหรือมอบหมายงานที่เหมาะสมกับ |

| ปัจจัยหลัก | ปัจจัยย่อย | แนวทางการพัฒนา |
|------------|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | ทักษะ, การวางแผนการจัดการ เป็นต้น ซึ่งเป็นทักษะทางการคิดที่ทำให้สามารถทำงานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ |
| | 3. ทักษะในการออกแบบนวัตกรรมทางธุรกิจ | 1. สอบถามความเห็นของลูกค้า 2. ระดมสมองภายในบริษัท 3. กรองความคิดที่น่าเป็นไปได้ 4. ทดลองและปรับปรุง 5. ทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง |
| | 4. ทักษะในการสื่อสารเพื่อนำผู้ฟัง | 1. แสดงความคิดเชิงบวก มองโลกในมุมกว้าง คือ การมองจิตใจ และความต้องการของคนในหลายๆรูปแบบ ทุกเพศและทุกช่วงวัย 2. มีเทคนิคการพูด น้ำเสียงน่าฟัง คือ สื่อสารออกมาได้อย่างน่าฟัง น้ำเสียงชัดเจนที่จะดึงดูดให้ผู้คนสนใจฟัง ... 3. แสดงข้อเท็จจริง 4. มีภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ |
| | 5. ทักษะการขายสินค้าและบริการผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) | 1. Cognitive skill 2. Soft skill 3. Digital skill หรือทักษะด้านดิจิทัล 4. Digital business strategy skill หรือทักษะด้านกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจด้วยดิจิทัล 5. Cyber security and data privacy skill หรือทักษะด้านภัยทางไซเบอร์และการปกป้องสิทธิในโลกดิจิทัล |
| | 6. ทักษะในการใช้เครื่องมือการออกแบบแอปพลิเคชันแพลตฟอร์ม เว็บไซต์ | ศึกษาการใช้งานโปรแกรม และเครื่องมือต่าง ๆ การสร้าง User Interface Prototype และที่สำคัญ คือ ต้องมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ รวมถึงการออกแบบ UI สำหรับเว็บไซต์และโทรศัพท์มือถือ การออกแบบ UI ดีไซน์ต้องมีความสวยงาม เข้าใจได้ง่าย ต้องหมั่นเรียนรู้เทรนด์ใหม่ๆ ตลอดเวลา และทักษะด้าน Soft Skill ไม่ต่างจาก UX Design สักเท่าไร คือ ต้องสามารถสื่อสารได้ ประสานงาน |

| ปัจจัยหลัก | ปัจจัยย่อย | แนวทางการพัฒนา |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | ดี อธิบายงานที่ตัวเองสร้างสรรค์ขึ้นมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เปิดรับสิ่งใหม่ ๆ และพร้อมปรับตัวอยู่เสมอ |
| | 7. ทักษะการจัด องค์ประกอบภาพ และ แสงสำหรับการ ถ่ายภาพ | 1. กฎสามส่วน 2. เน้นความสมมาตร ให้จุดสนใจอยู่ที่กลางภาพระหว่าง ความพอดี 3. ใช้กรอบภาพจากธรรมชาติ 4. ใช้เส้นนำสายตา 5. จัดองค์ประกอบภาพให้พอดีเฟรม 6. เพิ่มความสนใจให้ฉากหน้า 7. ให้ฉากหลังเป็นพื้นที่โล่ง ๆ เรียบ ๆ 8. เปลี่ยนจุดถ่ายภาพ หรือสร้างจุดโฟกัสในภาพใหม่ |
| | 8. ทักษะการนำ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่ มีอยู่ในปัจจุบัน มาใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร | ทำความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy หมายถึง ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แทปเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการ ทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือ ระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ |
| | 9. ทักษะการทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย | 1. หาสมุดบัญชีที่มาหนึ่งเล่ม 2. แบ่งสมุดบัญชีด้านรับกับด้านจ่าย 3. การบันทึกรายรับรายจ่ายทุกครั้ง 4. ปิดรายการบัญชีประจำวัน 5. รับรู้เงินคงเหลือจากสมุดบัญชี 6. วางแผนใช้จ่ายเงินจากสมุดบัญชี 7. ทำเหมือนกันทุกวันลงบัญชีจนครบ 1 เดือน |
| | 10. ทักษะการ ออกแบบแพลตฟอร์ม ด้านพาณิชย์ | 1. เข้าสู่ตลาดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในฐานะผู้ส่งออก หรือผู้ขาย แพลตฟอร์มควรช่วยอำนวยความสะดวกในด้าน ต่าง ๆ และสามารถช่วยควบคุมต้นทุนการส่งสินค้าไป ต่างประเทศ |

| ปัจจัยหลัก | ปัจจัยย่อย | แนวทางการพัฒนา |
|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน | <p>2. การบริการที่สนับสนุนด้านการเงิน และระบบการชำระเงินออนไลน์แพลตฟอร์มการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดนแบบธุรกิจกับธุรกิจ</p> <p>3. การใช้บริการด้านโลจิสติกส์แพลตฟอร์มควรสนับสนุนการเชื่อมโยงเข้ากับระบบ NSW ของกรมศุลกากร</p> <p>4. การเจรจาต่อรองเงื่อนไขการค้าระหว่างประเทศผ่านแพลตฟอร์มฯ</p> <p>5. การฝึกอบรมผู้ประกอบการที่ต้องการใช้บริการแพลตฟอร์ม</p> |
| | 11. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน | <p>1. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)</p> <p>2. ทักษะการสื่อสาร (Communication)</p> <p>3. ทักษะการคิด วิเคราะห์ (Critical thinking)</p> <p>4. ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership)</p> <p>5. ทักษะการเจรจาต่อรอง (Negotiation)</p> <p>6. ทักษะสมอง (Brain Skill)</p> <p>7. กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset)</p> <p>8. ความฉลาดด้านสังคม (Social Intelligence)</p> <p>9. ความฉลาดในการแก้ปัญหา (Adversity Intelligence)</p> <p>10. ความฉลาดด้านอารมณ์ (Emotional Intelligence)</p> |
| | 12. ทักษะการนำหลักเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มาสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก | <p>ปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการ “ผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย” (More for Less) ไปสู่การผลิตสินค้าพรีเมียมที่ “ผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก” (Less for More) ใช้เทคโนโลยี Internet of Things (IoT)</p> |

2. ศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

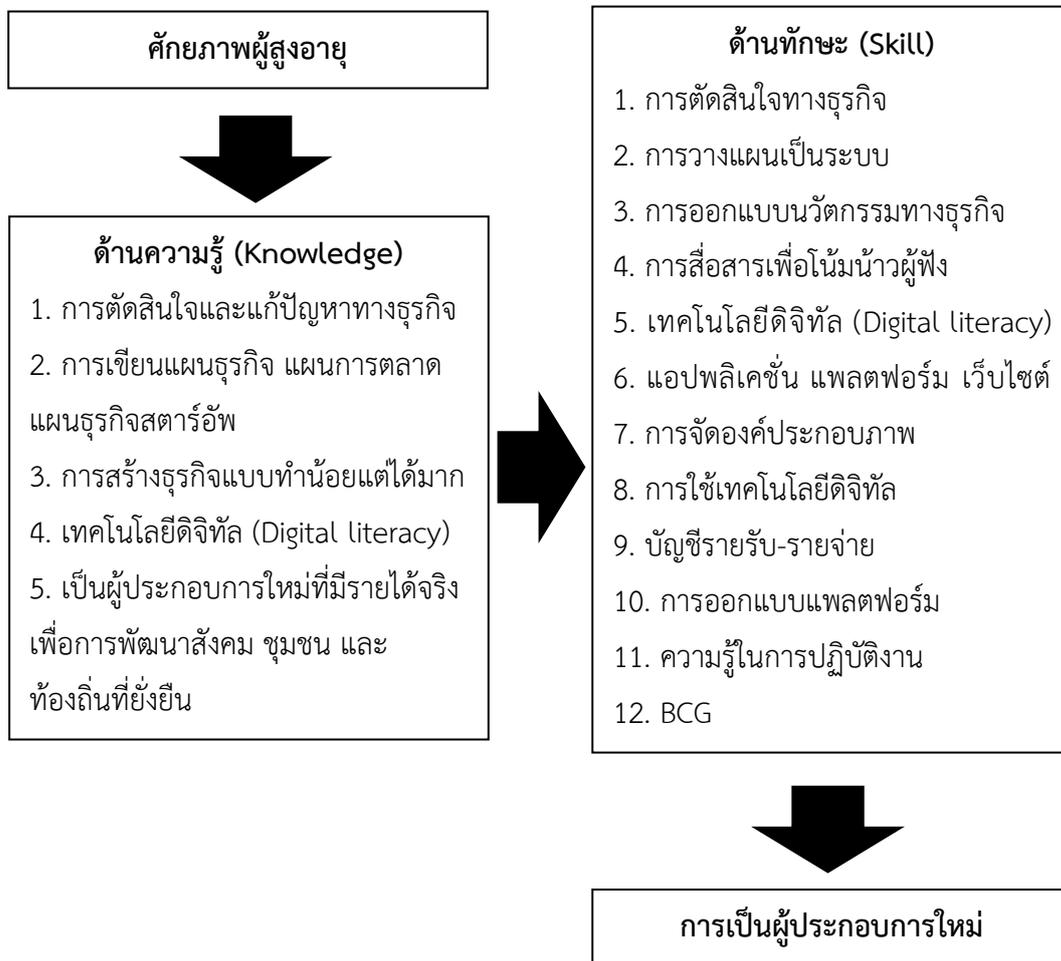
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้ประกอบการใหม่ที่เป็นผู้สูงอายุ ต้องมีความรู้ใน 5 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) การตัดสินใจและแก้ปัญหาทางธุรกิจอย่างเป็นระบบสำหรับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจสตาร์ทอัพ 3) การสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก 4) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ และ 5) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่มีรายได้จริง เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่ยั่งยืน และมีทักษะใน 12 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาทางธุรกิจ 2) ทักษะการวางแผนบริการจัดการอย่างเป็นระบบ 3) ทักษะในการออกแบบนวัตกรรมทางธุรกิจ 4) ทักษะในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวผู้ฟัง 5) ทักษะการขายสินค้าและบริการผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) 6) ทักษะในการใช้เครื่องมือการออกแบบแอปพลิเคชัน แพลตฟอร์ม เว็บไซต์ 7) ทักษะการจัดองค์ประกอบภาพ และแสงสำหรับการถ่ายภาพ 8) ทักษะการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ 9) ทักษะการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย 10) ทักษะการออกแบบแพลตฟอร์มด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน 11) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน 12) ทักษะการนำหลักเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มาสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ สรุปผลเชิงทฤษฎี ได้ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge) จำนวน 5 ด้าน และ 2) ด้านทักษะ (Skill) จำนวน 12 ด้าน
2. ศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จนั้นนอกจากจะมีความรู้ได้แก่ 1) การตัดสินใจและแก้ปัญหาทางธุรกิจอย่างเป็นระบบสำหรับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจสตาร์ทอัพ 3) การสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก 4) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ และ 5) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่มีรายได้จริง เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่ยั่งยืน และจะต้องมีทักษะ 12 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหาทางธุรกิจ 2) ทักษะการวางแผนบริการจัดการอย่างเป็นระบบ 3) ทักษะในการออกแบบนวัตกรรมทางธุรกิจ 4) ทักษะในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวผู้ฟัง 5) ทักษะการขายสินค้าและบริการผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) 6) ทักษะในการใช้

เครื่องมือการออกแบบแอปพลิเคชัน แพลตฟอร์ม เว็บไซต์ 7) ทักษะการจัดองค์ประกอบภาพ และแสง สำหรับการถ่ายภาพ 8) ทักษะการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ 9) ทักษะการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย 10) ทักษะการออกแบบแพลตฟอร์มด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน 11) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงาน 12) ทักษะการนำหลักเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) มาสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก



ภาพที่ 1 ข้อสรุปเชิงทฤษฎี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่มี 1) องค์ความรู้ (Knowledge) และ 2) ทักษะ (Skill) เพื่อเป็นองค์ประกอบหลักในการทำธุรกิจใหม่ได้ สิ่งที่ค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับ Razak et al. (2019) ที่ทำวิจัยเรื่อง The Effect of Religious Beliefs and Entrepreneurship Education on Entrepreneurial (SWDs) พบว่า 1) การตัดสินใจและแก้ปัญหาทางธุรกิจอย่างเป็นระบบ สำหรับการเป็นผู้ประกอบการใหม่ 2) การเขียนแผนธุรกิจ แผนการตลาด แผนธุรกิจสตาร์ทอัพ 3) การสร้างธุรกิจแบบทำน้อยแต่ได้มาก 4) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ และ 5) เป็นผู้ประกอบการใหม่ที่มีรายได้จริง เพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่นที่ยั่งยืน และยังสอดคล้องกับ Postolov et al. (2016) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการที่ดี ได้แก่ 1) สำรวจแนวความคิดเกี่ยวกับปัญหา Mindset ที่มีต่อปัญหาเมื่อปัญหาคือปัญหา ผลกระทบของความคิดและกับดักความคิด 2) ค้นหากับดักความคิดเหตุผลที่เกิดความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหา 3) เข้าใจปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาด้วย TAPS Model และ 4) แบ่งประเภทของปัญหาในทำงานที่เกิดขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการผู้สูงอายุรายใหม่จะได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการใหม่ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความรู้ และ 2) ปัจจัยด้านทักษะ เป็นต้น
2. องค์กรเกี่ยวกับผู้สูงอายุสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่เป็นผู้สูงอายุได้ เพื่อตอบสนององกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศ
3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้แนวทางออกแบบกิจกรรม การจัดสัมมนาอบรม รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่เพื่อสามารถตอบโจทย์ความต้องการของประเทศได้อย่างแท้จริงตามแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่ต้องการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้สูงอายุ สามารถที่จะนำผลการวิจัยไปออกแบบกิจกรรม หลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุสู่ความเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของยุคสมัยมากยิ่งขึ้น
2. ผู้ประกอบการรายใหม่สามารถใช้ผลการศึกษาในเรื่องการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ไปพัฒนาตนเองในมิติต่าง ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องบริบทสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ค้นพบปัจจัยใหม่ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) และ ทักษะ (Skill) โดยผู้ที่สนใจในประเด็นนี้ สามารถที่จะเลือกศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ รวมไปถึงมิติของตัวแปรที่มีบทบาทต่อผู้สูงอายุผู้ที่มีความเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่ เพื่อขยายขอบเขตขององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่ต่อไป

2. ควรนำกรอบแนวคิดและสมมติฐานที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ไปพิสูจน์หรือยืนยันความถูกต้องซึ่งอาจจะทำวิจัยในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณก็ได้

ข้อจำกัดงานวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ควรจะมีมากกว่า 3 กลุ่ม เพื่อให้เกิดการยืนยันข้อมูลว่ามีลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะการเก็บข้อมูลในลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก ควรสัมภาษณ์ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีเสียงดังรบกวนเนื่องจากเวลาถอดเทปจะได้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเสียงดังแทรกซ้อน และความไม่ชัดเจนของเสียงที่บันทึก

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้ให้ข้อมูลหลัก และความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำปรึกษา ดูแล ให้คำแนะนำตลอดกระบวนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้

บรรณานุกรม

สหประชาชาติ. (2566). ผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก <https://thailand.un.org/th/sdgs>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *สำมะโนประชากรและเคหะ*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.nso.go.th/nsoweb/main/summano/aE>

Garba, A. S., Djafar, F., & Mansor, S. A. (2013). Evidence of opportunity and necessity driven entrepreneurship in Nigeria. *Journal of Entrepreneurship, Management & Innovation*, 9(3), 57-78.

<https://doi.org/10.7341/2013934>

Gefen, D., Straub, D., & Boudreau, M. C. (2000). Structural equation modeling and regression: guidelines for research practice. *Communications of the Association for Information Systems*, 4(7), 1-77.

<https://doi.org/10.17705/1CAIS.00407>

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). New York: Harper & Row.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for "Intelligence". *American Psychologist*, 28(1), 1-14. <https://doi.org/10.1037/h0034092>

- Park, C. (2017). A study on effect of entrepreneurship on entrepreneurial intention. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 11(2), 159-170. <https://doi.org/10.1108/APJIE-08-2017-024>
- Postolov, K., Magdinceva Sopova, M., Pulevska Ivanovska, L., Angelkova, T., & Josimovski, S. (2016). Modern entrepreneurship as a factor for success in the operation of tourism enterprises. In *CBU International Conference Proceedings, Vol.4*, (pp. 1-5). Central Bohemia University.
<https://doi.org/10.12955/cbup.v4.735>
- Razak, A. A., Zainol, Z., Muhammad, F., Hussin, M. Y. M., Ramdan, M., & Rohieszan, K. Y. Y. (2019). The effect of religious beliefs and entrepreneurship education on entrepreneurial actions among University Students with Disabilities (SWDs). *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 9(7), 950–960.
- Vanitbuncha, K. (2017). *Structure equation model by AMOS*. Chulalongkorn Printing.
- Walter, S. G., & Block, J. H. (2016). Outcomes of entrepreneurship education: an institutional perspective. *Journal of Business Venturing*, 31(1), 216-233. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2015.10.003>